

Indeks percepcije korupcije 2025: Najlošiji rezultat Srbije u poslednje dve decenije

Srbija je na rangiranju zemalja i teritorija po Indeksu percepcije korupcije (CPI – Corruption Perception Index) sa skorom 33 i 116. pozicijom na tabeli dodatno pogoršala rezultat i prvi put je rangirana najlošije u regionu.

Indeks Srbije je za dva poena niži nego prethodne godine i najniži od 2012. godine kada je uvedena postojeća metodologija ocenjivanja, na skali od 0 (izuzetno korumpirane) do 100 (veoma „čiste“). Poređenje po poziciji na tabeli u odnosu na broj rangiranih zemalja pokazuje da je ovo najlošiji plasman od 2004. godine. Na ovogodišnjoj listi globalne organizacije Transparency International (TI) ukupno su 182 zemlje i teritorije, a pozicija Srbije je za čak 45 mesta lošija od najbolje zabeležene pre 10 godina.

U odnosu na ostale zemlje sa Zapadnog Balkana i bivše Jugoslavije, Srbija je najlošija, prvi put iza Bosne i Hercegovine (34), a u celoj Evropi iza nje su samo Belorusija (31), Turska (31) i Rusija (22).

Na vrhu globalne liste su Danska (89) i Finska (88), a na samom dnu Somalija (9) i Južni Sudan (9).

Ocena Srbije je devet poena ispod globalnog proseka, a 29 poena niža od proseka Evropske unije.

U regionalnom saopštenju Transparency International se navodi da slabe institucije i nazadovanje demokratije pogoduju korupciji i ograničavaju prostor za rad civilnog društva.

Prema oceni TI, u nekoliko zemalja Zapadnog Balkana, nedovoljno postupanje pravosuđa je jedna od glavnih prepreka uspešnoj borbi protiv korupcije, dok i pored toga sudije i tužioci postaju meta napada od strane drugih grana vlasti.

Kao ilustracija ove pojave, za Srbiju se navode dešavanja u vezi sa Tužilaštvom za organizovani kriminal: „Nakon istrage navodnih zloupotreba članova vlade, Tužilaštvo za organizovani kriminal u Srbiji suočava se sa sve većim pritiskom, uključujući vladine kampanje blaćenja, ometanje policijske saradnje i zakonske promene koje slabe njegovu sposobnost da istražuje organizovani kriminal i korupciju na visokom nivou“.

U regionalnom izveštaju se ukazuje i na netransparentno odlučivanje u vezi sa vrednim javnim i privatnim investicijama, i kao jedan od primera navodi slučaj „Generalštab“, gde je Vlada Srbije, bez primene kompetitivnih procedura potpisala tajni ugovor sa stranim investitorom i nezakonito ukinula zaštitu spomenika kulture kako bi na tom mestu bio izgrađen luksuzni hotel.

U globalnom saopštenju TI iskazana je zabrinutost zbog pogoršanja stanja širom sveta i porasta korupcije, čak i u stabilnim demokratskim društvima.

Podseća se da su 2025. godinu obeležili antikorupcijski protesti mladih, (generacije-Z), većinom u zemljama koje su u donjoj polovini CPI tabele i čiji su indeksi stangnirali ili padali prethodnih godina.

Fransoa Valerijan (François Valérian), predsednik Transparency International izjavio je povodom predstavljanja CPI 2025: „Korupcija nije neizbežna. Naša istraživanja i iskustvo globalnog pokreta za borbu protiv korupcije pokazuju da postoje mehanizmi kako da se vlast drži odgovornom za opšte dobro, od demokratskih procesa i nezavisnog nadzora do slobodnog i otvorenog civilnog društva. U vreme kada vidimo

opasno nepoštovanje međunarodnih normi od strane nekih država, pozivamo vlade i lidere da deluju sa integritetom i ispunjavaju svoje dužnosti kako bi obezbedili bolju budućnost ljudima širom sveta.“